

Det danske kodeks for integritet i forskning

Opdateret udgave

Januar 2026

Udgivet af Uddannelses- og Forskningsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tel. 72 31 78 00
ufs@ufm.dk
ufsn.dk

Foto Getty Images, Scanpix, NASA/Jonny Kim, Anne Lotte Grønbæk

Layout Anne Lotte Grønbæk Design

Publikationen kan hentes på ufsn.dk/publikationer

ISBN (elektronisk publikation): 978-87-85248-23-7

Det danske kodeks for integritet i forskning

Opdateret udgave

Januar 2026

Indhold

Forord	5
I. Principper for integritet i forskning	7
Ærlighed	7
Gennemsigtighed	7
Ansvarlighed	8
Respekt	8
II. Ansvarlig forskningspraksis	11
1. Forskningsfrihed	11
2. Planlægning og udførelse af forskning	13
3. Forskningsdatamanagement	14
4. Publicering og formidling	16
5. Forfatterskab	17
6. Forskningssamarbejde	19
7. Interessekonflikter	21
III. Undervisning, oplæring og vejledning i integritet i forskning	23
1. Undervisning, oplæring og vejledning i principperne for integritet i forskning og ansvarlig forskningspraksis	23
IV. Videnskabelig uredelighed og tvivlsom forskningspraksis	27
1. Tvivlsom forskningspraksis	27
Appendiks 1. Anbefalinger til håndtering af tvivlsom forskningspraksis	30
1. Indledende rådgivning angående en mistanke om tvivlsom forskningspraksis	30
2. Undersøgelse af en begrundet mistanke	30
3. Konklusion på undersøgelse og sanktioner	31
Appendiks 2. Bibliografi	32
Appendiks 3. Fokus for opdatering af kodeks samt medlemmer af udvalget	36
Appendiks 4. Ordliste	37

Forord

Høj integritet bør kendetegne alle faser i forskningen. Det danske kodeks for integritet i forskning giver forskningssamfundet en ramme for at fremme fælles principper og standarder og understøtter en fælles forståelse og kultur omkring integritet i forskning i Danmark.

Der findes flere bredt anerkendte internationale retningslinjer, der har til formål at fremme integritet i forskning. Disse retningslinjer anbefaler, at alle forskningsinstitutioner understøtter høj integritet i deres forskning. Vi skal gøre det samme i Danmark ved at fremme integritet i forskning på nationalt og institutionelt niveau i overensstemmelse med disse internationale dokumenter.

Kodekset er baseret på fire grundlæggende principper for integritet i forskning, nemlig ærlighed, gennemsigtighed, ansvarlighed og respekt. I kodekset præsenteres en række generelt accepterede standarder for ansvarlig forskningspraksis fordelt inden for syv væsentlige emner, et sæt retningslinjer for undervisning, oplæring og vejledning samt et sæt retningslinjer for, hvordan tvivlsom forskningspraksis håndteres. Tilsammen har disse elementer til formål at vejlede forskere i deres daglige arbejde.

Derudover giver kodekset et fælles grundlag, som institutionerne kan bruge til at videreudvikle politikker og procedurer, der fremmer integritet i forskning inden for alle forskningsområder.

Det danske kodeks er ikke et juridisk bindende dokument. I kapitel IV og Appendiks 1 redegøres der for lov om videnskabelig uredelighed m.v. samt anbefalinger til håndtering af tvivlsom forskningspraksis. Kodekset opnår fuld gennemslagskraft, når offentlige og private forskningsinstitutioner integrerer dokumentet i deres institutionelle rammer, og forskerne følger det.

Kodekset favner alle forskningsområder og anerkender samtidig, at standarderne for ansvarlig forskningspraksis implementeres på forskellige måder inden for de respektive forskningsområder. Dette betyder, at nogle anbefalinger kan være mere relevante for visse forskningsområder og mindre anvendelige på andre områder. Anbefalingerne i kodekset skal altid forstås i overensstemmelse med den etablerede praksis inden for de enkelte forskningsområder.

Denne udgave af kodekset er en opdateret version af det danske kodeks for integritet i forskningen fra 2014. Opdateringen er foretaget med udgangspunkt i udviklinger inden for nationalt og internationalt forskningssamarbejde, Open Science, forskningsfrihed og kunstig intelligens (AI).

I. Principper for integritet i forskning

Det danske kodeks for integritet i forskning bygger på fire grundlæggende principper, der bør gennemsyre alle faser i forskningen. De fire principper er ærlighed, gennemsigtighed, ansvarlighed og respekt.

Ærlighed

For at sikre forskningens troværdighed bør forskerne være **ærlige**, når de rapporterer målsætninger, metoder, data, analyser, resultater, konklusioner osv.

Dette kræver præcis og fyldestgørende rapportering ved:

- præsentation og fortolkning af forskning
 - fremsættelse af påstande, som er baseret på resultater
 - anerkendelse af andre forskeres arbejde, herunder yngre forskeres selvstændige bidrag og idéer
 - ansøgning om forskningsmidler
 - bedømmelse og evaluering af forskning
-

Gennemsigtighed

For at sikre troværdigheden af videnskabelige ræsonnementer og sikre, at akademiske overvejelser stemmer overens med praksis inden for det relevante forskningsområde, bør alle faser i forskningen være omfattet af **gennemsigtighed**.

Dette kræver åbenhed ved rapportering af:

- interessekonflikter
- finansiering
- planlægning af forskning
- forskningsmetoder og forskningsdata
- resultater og konklusioner
- interne og eksterne samarbejdspartneres bidrag og involvering

Ansvarlighed

For at sikre ansvarlig forskning bør alle involverede parter kunne holdes **ansvarlige** for den udførte forskning.

Dette kræver, at institutioner og forskere påtager sig et ansvar for den forskning, de udøver, med hensyn til:

- forskningsresultaters korrekthed og pålidelighed
- overholdelse af alle relevante bestemmelser
- opbygning og bevaring af en kultur, der understøtter integritet i forskning, via undervisning, oplæring og vejledning
- sikring af passende håndtering af tvivlsom forskningspraksis

Respekt

For at sikre ansvarlig forskning bør alle involverede parter, uden at bryde med det grundlæggende princip om en fri og åben diskussion af forskningens resultater, udvise **respekt** for kolleger, samarbejdspartnere, forskningssubjekter og -objekter, samfund, oprindelige folk, økosystemer, kulturarv og miljøet mv.

Dette kræver, at institutioner og forskere påtager sig et ansvar for, at de overholder anerkendte normer for respektfuld adfærd ved bl.a. at:

- skabe forskningsmiljøer baseret på gensidig respekt og fremme værdier som lighed, diversitet og inklusion
- behandle forskningsdeltagere og -subjekter samt relaterede data med respekt og omhu og i overensstemmelse med lovgivningen og etiske principper
- tage behørigt hensyn til sundhed, sikkerhed og velfærd for samfundet, samarbejdspartnere og andre, der er en del af forskningen

II. Ansvarlig forskningspraksis

Ansvarlig forskningspraksis kræver, at alle involverede parter i forskningsprocessen følger høje standarder for udførelse af forskning. Sådanne standarder dækker en bred vifte af emner – fra forskningsfrihed til korrekt indsamling og administration af data.

Standarderne for ansvarlig forskningspraksis i kodekset er anbefalinger, dvs. at de ikke er juridisk bindende.

Standarderne favner alle forskningsområder. Nogle af standarderne kan have varierende relevans for de enkelte forskningsområder. Standarderne skal derfor videreudvikles af institutionerne i overensstemmelse med de specifikke praksisser inden for de enkelte forskningsområder.

Standarderne er baseret på fælles praksis og har til formål at hjælpe forskere og institutioner med at fremme integriteten i deres forskning.

Det danske kodeks for integritet i forskning adresserer grundlæggende standarder for udførelse af forskning inden for følgende emner:

- 1. Forskningsfrihed**
- 2. Planlægning og udførelse af forskning**
- 3. Forskningsdatamanagement**
- 4. Publicering og formidling**
- 5. Forfatterskab**
- 6. Forskningssamarbejde**
- 7. Interessekonflikter**

Det anbefales, at yderligere specifikationer, politikker og procedurer udvikles på institutionelt niveau under iagttagelse af nationale og internationale love, regler, deklarationer og politikker. Det anbefales især, at institutionerne fremmer en kultur, der sikrer en høj forskningsintegritet, herunder løbende tager ansvar for at informere deres forskere om de politikker og procedurer, som er gældende for institutionen. Selvom kodeks ikke er juridisk bindende, er der en række juridiske bestemmelser, der har indvirkning på forskningen, f.eks. bestemmelser om behandling af persondata (GDPR), PSI-loven, intellektuel ejendomsret og eksportkontrol, som forskere og institutioner skal have viden om og efterleve.

1. Forskningsfrihed

Ansvarlig forskningspraksis omfatter anerkendelse af og retten til forskningsfrihed. Danmark har, i lighed med en lang række lande, underskrevet Bonn-Deklarationen (2020), der bl.a. skitserer rammer for forskningsfrihed. Bonn-Deklarationen danner grundlag for opfattelsen af forskningsfrihed i dette kodeks.

Bonn-Deklarationen understreger, at forskningsfrihed er en grundlæggende forudsætning for at kunne opnå videnskabelige fremskridt og innovation til gavn for samfundet. Deklarationen opfordrer til beskyttelse af forskeres ret til frit at vælge forskningsemner, metoder og offentliggørelse af resultater uden politisk eller kommercielt pres. Derudover fremhæver deklARATIONEN vigtigheden af at skabe et miljø, hvor forskere kan arbejde uafhængigt og uden frygt for censur eller undertrykkelse, hvilket er essentielt for opretholdelsen af videnskabelig integritet og troværdighed.

Bonn-Deklarationen slår også fast, at forskningsfrihed er en frihed under ansvar i forhold til gældende lovgivning. Forskningsfrihed er bl.a. sikret gennem Universitetsloven.

I forlængelse af Bonn-Deklarationen gør det danske kodeks gældende, at retten til frit at vælge forskningsemne bør forstås i den kontekst, forskeren befinder sig i. Retten bør f.eks. ses i forhold til ansættelsesforholdet, det konkrete forskningsområde, som forskeren er en del af, og den forskningsstrategiske retning, der gælder på den institution, hvor forskeren er ansat. Hvis et forskningsprojekt finansieres med eksterne forskningsmidler, kan der være bindinger forbundet med at søge og anvende forskningsmidlerne, der afgrænser det frie forskningsvalg.

Ledelserne har ansvar for at værne om forskningsfriheden. Institutionerne bør derfor have klare retningslinjer, der beskriver og bedst muligt sikrer forskningsfriheden for ansatte med forskningsopgaver.

Definitioner

Universitetsloven

Forskningsfrihed er nævnt to gange i Universitetsloven:

§ 2, stk. 2:

"Universitetet har forskningsfrihed. Universitetet skal værne om universitetets og den enkeltes forskningsfrihed og om videnskabsetikken."

Og § 14, stk. 6:

"Rektor kan pålægge medarbejdere at løse bestemte opgaver. Det videnskabelige personale har forskningsfrihed og forsker frit inden for universitetets forskningsstrategiske rammer i den tid, hvor de ikke er pålagt opgaver. Universitetets forskningsstrategiske rammer dækker hele universitetets profil. Det videnskabelige personale må ikke over længere tid pålægges opgaver i hele deres arbejdstid, således at de reelt fratages deres forskningsfrihed."

Bonn-Deklarationen

Ifølge Bonn-Deklarationen (2020) omfatter *forskningsfrihed* "retten til frit at definere forskningsmæssige problemstillinger, vælge og udvikle teorier, indsamle empiriske data og anvende relevante faglige metoder, at sætte spørgsmålstejn ved udbredt og anerkendt viden samt frembringe nye ideer. Dette inkluderer retten til åbent at dele, formidle og publicere forskningsresultater, også gennem træning og undervisning. Det er forskernes frihedsret at ytre deres holdning uden at blive dårligere stillet af arbejdsgiver og miljø, af offentlige myndigheder eller af institutionel censur eller diskrimination. Dette omfatter også retten til at mødes i professionelle eller repræsentative grupper. Det omfatter også retten til frit at interagere med andre forskere, studerende mv. i fysiske og digitale rum."¹

1.1 Ansvarsområder

- i. I forskningen skal idéer og tanker som udgangspunkt frit kunne undersøges, diskuteres og offentliggøres.
- ii. Forskerne har ret til frit at vælge teori og metode samt at definere forskningsspørgsmål på baggrund af kvalitet og relevans inden for det pågældende forskningsfelt. Hvis en forsker deltager i et forskningsprojekt med flere deltagere, kan teori og metode samt forskningsspørgsmål være defineret af forskningsprojektet, som dermed forpligter de deltagende forskere.
- iii. Forskning skal bedrives på uvildig vis, og den faglige mangfoldighed bør respekteres.
- iv. Faglig kritik, herunder fagfællebedømmelse, er et grundlæggende vilkår i forskningen, da det er en forudsætning for at sikre forskningens kvalitet og troværdighed.

1.2 Ansvarsfordeling

- i. **Alle involverede** i forskningsprocessen bør tage ansvar for at forstå og værne om forskningsfriheden.
- ii. **Forskerne og institutionerne** skal ved forskningssamarbejde i ind- og udland forebygge og modvirke, at forskningsfriheden kompromitteres.
- iii. **Institutionerne** er ansvarlige for at værne om den enkelte forskers forskningsfrihed og for at udmelde klare retningslinjer om forskningsfrihed.
- iv. **Institutionerne** bør have særligt fokus på at sikre, at forskningsfriheden ikke kompromitteres af interne og eksterne parter, herunder af ledelsen selv, eksterne samarbejdspartnere, rekvirenter, politiske aktører, forskningsfinansierende instanser, myndigheder mv. og vise en særlig opmærksomhed over for yngre og ikke fastansatte forskere.
- v. **Institutionerne** bør forebygge censur, herunder selvcensur.

2. Planlægning og udførelse af forskning

Ansvarsfuld planlægning og udførelse af forskning er afgørende forudsætninger for ansvarlig forskningspraksis og er således grundlæggende for at sikre gennemsigtig og troværdig forskning. Dette gælder for alle forskningsområder, uanset at forskningsmetoderne er forskellige fra et forskningsområde til et andet.

Ansvarlig forskningspraksis gælder i hele forskningsprocessen, lige fra planlægningen af forskningen til rapporteringen af resultaterne.

2.1 Ansvarsområder

- i. Design, indsamlingen af data og udførelsen af den tilsigtede forskning, herunder lagring og bevaring af data, skal planlægges, så den stemmer overens med gældende praksis inden for det aktuelle forskningsområde og under iagttagelse af nationale og internationale love, regler, deklarationer, strategier og politikker på området. Dette bør omfatte anvendelse af et værktøj til forskningsplanlægning, f.eks. en forskningsplan, -protokol eller en datamanagementplan.
- ii. Forskning skal dokumenteres ifølge alment anerkendt praksis inden for det aktuelle forskningsområde, f.eks. ved at udfylde rapporter, logbøger, journaler eller ved anvendelse af tilsvarende metoder. I det omfang det er muligt, skal dokumentationen muliggøre, at forskningen kan efterprøves og – når det er relevant – reproduceres.

2.2 Ansvarsfordeling

- i. **Forskerne** er ansvarlige for planlægning og udførelse af deres forskning.
- ii. Inden projektstart og i løbet af hele forskningsprocessen skal **forskerne** indhente de fornødne tilladelser, f.eks. godkendelse fra en videnskabsetisk komité eller et institutionelt udvalg.
- iii. Hverken **forskerne** eller **institutionerne** bør indgå aftaler (f.eks. med forskningsfinansierende instanser, interne og eksterne samarbejdspartnere, rekvirenter eller andre), der begrænser deres adgang til deres egne data og muligheden for at analysere, udgive og dele disse data, medmindre sådanne adgangsbegrænsninger er berettigede i kraft af de specifikke omstændigheder.
- iv. **Institutionerne** bør have relevante politikker for korrekt forvaltning af forskningsplanlægning og -udførelse og for procedurer angående nødvendige godkendelser og tilladelser samt stille rådgivning til rådighed for forskerne i forbindelse med iagttagelse af gældende regelsæt på det pågældende område.
- v. **Forskere**, der leder projekter, der krydser professionelle grænser, såsom borgervidenskab (Citizen Science), har ansvaret for at sikre, at standarder for forskningsintegritet, tilsyn, træning og sikkerhedsforanstaltninger efterleves².

3. Forskningsdatamanagement

Ansvarlig forskningspraksis omfatter korrekt håndtering af primært materiale og data. Hovedformålet med forskningsdatamanagement er at garantere troværdig og gennemsigtig forskning samt at muliggøre eventuel deling og genanvendelse af data.

Definitioner

Forskningsdata omfatter alt materiale, herunder primært materiale og data, som ligger til grund for forskningen.

Primært materiale er ethvert materiale (f.eks. biologisk materiale, laboratorienotesbøger, interviews, tekster og litteratur, digitale rådata, registreringer og andre dokumenter, herunder computerkode, audio- og videooptagelser), der udgør grundlaget for forskningen.

Data er detaljerede optegnelser over det primære materiale, som udgør grundlaget for den analyse, der fører til resultaterne.

3.1 Ansvarsområder

- i. Der bør udarbejdes datamanagementplaner, der som minimum giver et indblik i, hvilke forskningsdata der kan gøres offentligt tilgængelige, samt hvorledes og hvor data planlægges lagret og bevaret.
- ii. Forskningsdata og metadata bør gemmes, bevares og administreres i en klar og præcis form efter FAIR-principperne og i henhold til nødvendige restriktioner for dataadgang. På den måde er det muligt at genanvende data, evaluere forskningsresultater, følge procedurerne og – når det er relevant og muligt – reproducere forskningen. Det bør altid fastlægges ud fra den alment anerkendte praksis for det specifikke forskningsområde, og den relevante lovgivning, i hvilket omfang primært materiale og data gemmes, og den anbefalede periode det gemmes i.
- iii. Metadata bør muliggøre identifikation af de personer, der har udført forskningen, og de personer eller institutioner, der har ansvaret for data og forskningsresultater. Metadata, der ligger til grund for publikation, bør indeholde en præcis og sporbar reference til kilden i form af en PID (Persistent Identifier). Enhver ændring af data bør registreres på en sådan måde, at tydelig identifikation af de foretagne ændringer er mulig.
- iv. Forskningsdata, der indeholder personoplysninger, kan bevares så længe, som det er nødvendigt til de formål, hvortil de behandles. Når formålet med behandlingen af personoplysningerne er ophørt, skal oplysningerne slettes. Som alternativ til sletning kan personoplysningerne anonymiseres. Bevaringsfristen bør altid fastlægges ud fra de databeskyttelsesretlige regler, eventuel særlovgivning samt alment anerkendt praksis for det specifikke forskningsområde.

3.2 Ansvarsfordeling

- i. **Institutionerne** bør have en politik for håndtering af forskningsdata, som bl.a. omfatter oplysninger om og ansvarsfordeling vedr.:
 - a. Lagring og bevaring af forskningsdata, herunder omfang og længde af bevaring, samt sikker bortskaffelse af forskningsdata efter udløbet af bevaringsperioden
 - b. Ansvar for og adgang til forskningsdata
 - c. Databevaring, -adgang og -ejerskab, når forskere forlader institutionen
 - d. Anmeldelse og eventuel aflevering af forskningsdata til Rigsarkivet

- ii. **Institutionerne** er ansvarlige for, at forskerne kender de databeskyttelsesretlige regler. **Forskerne** er ansvarlige for at agere herefter.
- iii. **Den dataansvarlige** har ansvar for at vurdere, fastsætte og implementere regler for, hvor længe forskningsdata, der indeholder personoplysninger, skal bevares. En dataansvarlig er en person, myndighed, institution eller andet organ.
- iv. **Institutionerne** er ansvarlige for at stille sikre faciliteter til datalagring til rådighed, der er i overensstemmelse med gældende krav til sikring af fortrolighed og tilgængelighed og at sikre, at forskerne lagrer og bevarer deres forskningsdata på forsvarlig vis.
- v. **Institutionerne** bør, med inddragelse af forskerne, give adgang til forskningsdata, undtagen når dette strider mod juridiske forpligtelser eller gældende bestemmelser, f.eks. om etik, fortrolighed, beskyttelse af personlige oplysninger, intellektuelle ejendomsrettigheder eller særlige og tungtvejende udenrigs- og sikkerhedspolitiske hensyn.
- vi. **Institutionerne** er ansvarlige for, at forskningsdata, som er helt eller delvis offentligt finansierede, og som er gjort tilgængelige gennem en institutionel eller emnebaseret datasamling, skal kunne videreanvendes til kommercielle og ikkekommercielle formål, jf. PSI-loven.

4. Publicering og formidling

Publicering og formidling er afgørende for, at forskningsresultater kan efterprøves og diskuteres af forskningssamfundet. Forskerne har således ret og pligt til at publicere og formidle deres resultater til forskningssamfundet, til professionelle fagfolk og til samfundet som helhed, og de har ret til selv at vælge den relevante publiceringskanal.

Forskning kan formidles via forskellige kanaler, som dækker alt fra professionelle og kollegiale sammenhænge til mere populær forskningsformidling, der henvender sig til et bredere publikum. Standarderne for ansvarlig forskningspraksis bør altid følges, når forskningen formidles i publikationer til fagfæller i professionelle og kollegiale sammenhænge.

4.1 Ansvarsområder

- i. Forskningsresultater bør publiceres på en ærlig, gennemsigtig og præcis måde, og Open Access bør tilstræbes, hvor det er muligt.
- ii. Publicering af de samme resultater i mere end én videnskabelig publikation må kun forekomme under tydeligt forklarede og fuldt oplyste omstændigheder.
- iii. Hvis primært materiale, data, fortolkninger eller resultater genanvendes, bør der gøres tydeligt rede for dette.
- iv. Hvis adgang til og analyse af al data er underlagt begrænsninger, bør dette oplyses tydeligt over for læserne af publikationen. Detaljerede oplysninger om enhver ekstern forskningssamarbejdspartner eller forskningsfinansierende instans rolle i relation til forskningsdesign, indsamling, analyse og fortolkning af data samt beslutninger vedrørende publicering bør være angivet i manuskriptet.
- v. Ved anvendelse af eget arbejde og arbejde fra andre forskere i en publikation skal der angives tilstrækkelige og præcise referencer hertil.

- vi. Anvendelse af kunstig intelligens (AI) i formidlings- og publikationsprocessen bør angives i tråd med anerkendte nationale og internationale retningslinjer.³
- vii. Forskernes ret til frit at publicere deres forskning, herunder bagvedliggende data, bør respekteres, undtagen når dette strider mod kontraktretlige og/eller juridiske forpligtelser eller gældende bestemmelser, f.eks. om fortrolighed, beskyttelse af personlige oplysninger, intellektuelle ejendomsrettigheder samt eksportkontrolregler eller særlige og tungtvejende udenrigs- og sikkerhedspolitiske hensyn.
- viii. Forskerne bør være bevidste om, hvorvidt de udtaler sig som forskere eller privatpersoner i medier eller andre formidlingskanaler.

4.2 Ansvarsfordeling

- i. **Forskerne** er ansvarlige for publicering og formidling af deres forskning.
- ii. **Forskerne** er ansvarlige for at sikre korrekt reference til andres arbejde.
- iii. **Forskerne** er ansvarlige for at sikre, at udeladelse af forskningsresultater er berettiget og dokumenteret, og at de data, der anvendes i publikationen, er pålidelige.
- iv. **Forskerne**, der fungerer som bedømmere og redaktører, bør udføre deres bedømmelse og deres redaktionelle forpligtelser på ærlig og upartisk vis.
- v. **Institutionerne** bør fremme og opretholde et trygt miljø, der understøtter ærlighed, gennemsigtighed og nøjagtighed ved formidling af forskningsresultater, f.eks. ved hjælp af politikker og oplæring i publicering og formidling, herunder håndtering af eventuel ekstern kritik og modstand.
- vi. **Institutionerne** bør sikre, at eksterne samarbejdspartnere, forskningsfinansierende instanser, rekvirenter og andre finansieringskilder respekterer forskernes pligt til at publicere forskning og forskningsresultater på en ærlig, gennemsigtig og nøjagtig måde.
- vii. **Institutionerne** er ansvarlige for løbende at kommunikere internt om sikkerheds- og udenrigspolitiske hensyn, der kan have betydning for forskernes ret til at publicere deres forskningsresultater, herunder bagvedliggende forskningsdata.

5. Forfatterskab

Forfatterskab har vigtige akademiske, sociale og økonomiske implikationer og spiller en afgørende rolle for forskningens og forskernes anerkendelse og status.

Retfærdig tildeling af forfatterskab – og passende anerkendelse af bidrag, som ikke opfylder kriterierne for forfatterskab – bidrager til forskningens gennemsigtighed og troværdighed og er således en central forudsætning for opretholdelse af ansvarlig forskningspraksis.

Finansieringskilder, forskningsfinansierende instanser, rekvirenter eller eksterne samarbejdspartnere, der har bidraget økonomisk og med andre former for bidrag, har ikke krav på forfatterskab i sig selv, men deres rolle bør deklareres tydeligt.

5.1 Ansvarsområder

- i. Tildeling af forfatterskab bør være baseret på kriterierne a-d hentet fra Vancouver-reglerne⁴, og alle personer, som opfylder disse kriterier, bør anerkendes som forfattere:
 - a. Væsentlige bidrag til idé bag eller design af arbejdet eller til tilvejebringelsen, analysen eller fortolkningen af data til arbejdet, og
 - b. udformning af arbejdet eller kritisk revidering i forbindelse med betydningsfuldt intellektuelt indhold, og
 - c. endelig godkendelse af den version, der skal publiceres, og
 - d. aftale om at være ansvarlig for alle aspekter af det udførte arbejde ved at sikre, at spørgsmål i relation til præcisionen eller integriteten af enhver del af arbejdet bliver tilstrækkeligt undersøgt og løst.
- ii. Hvis forfatterskabet står i en gruppes navn, bør alle medlemmer af gruppen opfylde kriterierne for at opnå forfatterskab.
- iii. Kriterierne for forfatterskab bør ikke anvendes til at udelukke personer, som på anden vis ville opfylde kriterierne for forfatterskab, og derfor bør de personer, som opfylder kriterium a, gives mulighed for at opfylde kriterierne b-d.
- iv. Forfattere har ret til at afvise forfatterskab, f.eks. hvis de er uenige med (dele af) metoderne eller konklusionerne i publikationen. Væsentlige bidrag til arbejdet bør imidlertid altid oplyses, f.eks. under taksigelser.
- v. Vigtigt arbejde og intellektuelle bidrag fra andre, som har påvirket den rapporterede forskning, men ikke opfylder kriterierne for forfatterskab, bør anerkendes på behørig vis.
- vi. Deltagelse udelukkende i opnåelsen af finansiering eller samfinansiering, indsamling af data eller generel supervision af forskningsgruppen berettiger dog ikke til forfatterskab.
- vii. Beslutninger angående publicering og forfatterskab bør tages i fællesskab og bør meddeles til alle medlemmer af forskningsteamet. Enhver ændring af manuskripter efter indsendelse bør godkendes af alle forfattere.
- viii. Alle forfattere er ansvarlige for indholdet af publikationen. Hver forfatters ansvar bør imidlertid vurderes i forhold til deres respektive roller i forskningen under hensyntagen til deres ekspertiseområder, erfaring og anciennitet, en mulig superviserende rolle og andre relevante faktorer. I visse tilfælde kan en forfatter derfor have et større ansvar end andre for at sikre integriteten af publikationen eller specifikke dele af publikationen.

5.2 Ansvarsfordeling

- i. **Forskere med forfatterroller** er i fællesskab ansvarlige for at sikre, at alle personer, der er anført som forfattere, kvalificerer sig som sådan, og for at sikre behørig anerkendelse af bidrag, som ikke opfylder kriterierne for forfatterskab.
- ii. **Forskerne** bør håndtere anliggender i relation til forfatterskab – især alle samarbejdspartneres og bidragsyderes roller – så tidligt som muligt, samtidig med at de anerkender, at roller og bidrag kan ændre sig under forløbet af forskningen.

- iii. **Institutionerne** bør have en politik for tildelingen af forfatterskab, og for hvordan uoverensstemmelser omkring forfatterskab skal afklares.
- iv. **Institutionerne** bør følge anerkendte nationale og internationale retningslinjer for anvendelsen af kunstig intelligens (AI) i forhold til forfatterskab⁵.

6. Forskningssamarbejde

Forskning er i stigende grad et spørgsmål om samarbejde, som involverer forskere, virksomheder, institutioner, myndigheder og organisationer fra forskellige fagområder og lande. Sådant samarbejde kan udfordre integriteten, da forskningskulturer og opfattelsen af integritet i forskning kan variere på tværs af fagområder, institutioner og lande.

Ved forskningssamarbejde bør der særligt værnes om forskningsfrihed, uvildighed og armslængde, ligesom risici og gevinster ved samarbejdet bør afvejes.

Internationalt samarbejde kan indebære særlige etiske, økonomiske og sikkerhedsmæssige risici. Disse risici omfatter tab af militær eller kommerciel viden og uetisk anvendelse af teknologi, herunder anvendelse i strid med menneskerettighederne.

Definitioner

Forskningssamarbejde er forskning baseret på tværfagligt, tværinstitutionelt og/eller internationalt samarbejde.

Samarbejdspartnere er alle parter, der er involveret i forskningssamarbejdet, herunder virksomheder, organisationer, myndigheder, institutioner m.fl. samt forskere, studerende, teknisk personale og administrativt personale. Det omfatter samarbejdspartnere i både ind- og udland.

Armslængdeprincippet er en "klar og entydig afgrænsning af, hvilke opgaver, der påhviler hver part i et samarbejde, og armslængde foreligger, når hver part overlades det fulde ansvar for at udføre egne opgaver. Armslængdeprincippet sikrer, at forskeren kan træffe uafhængige beslutninger og levere uvildig forskning og rådgivning uden indblanding fra eller hensyntagen til samarbejdspartners økonomiske eller politiske interesser."⁶

6.1 Ansvarsområder

- i. Alle samarbejdspartnere bør – så vidt muligt – tage ansvaret for den fælles forskningsintegritet.
- ii. Armslængdeprincippet bør i alle tilfælde af forskningssamarbejde respekteres for at sikre forskningens uafhængighed, uvildighed og integritet.

⁵ Udviklingen inden for AI går så hurtigt, at der i kodeks generelt henvises til de til enhver tid gældende og anerkendte nationale og internationale retningslinjer på området. Se oversigt over anerkendte retningslinjer vedr. brugen af AI på ufsn.dk

⁶ Danske Universiteter (2021). Principper og anbefalinger for forskningsbaseret samarbejde og rådgivning, side 12 og 34

- iii. Samarbejdspartnere bør – om muligt og helst så tidligt i forskningsprocessen som muligt – indgå aftaler om alle relevante områder og angive, hvordan ansvarlig forskningspraksis vil blive implementeret gennem hele forskningssamarbejdet. Der bør derudover indgås fælles aftaler om følgende, hvor relevant:
 - a. Anvendelse, deling, ejerskab og håndtering af forskningsdata
 - b. Fortrolighed
 - c. Gensidig anerkendelse af armslængdeprincippet som grundlæggende for hele samarbejdet
 - d. Interessekonflikter
 - e. Intellectuelle ejendomsrettigheder
 - f. Håndtering af potentielle problemer i forbindelse med publicering, herunder offentliggørelse af forskningsresultater og -data
 - g. Procedurer for håndtering af uoverensstemmende love, bestemmelser og praksisser
 - h. Procedurer for løsning af konflikter mellem samarbejdspartnere
 - i. Procedurer for rapportering og håndtering af brud på ansvarlig forskningspraksis, herunder videnskabelig uredelighed
- iv. Institutionerne bør følge gældende nationale retningslinjer for internationalt forskningssamarbejde med fokus på at mindske etiske, økonomiske og sikkerhedsmæssige risici og implementere institutionsspecifikke procedurer. Institutionerne er ansvarlige for at sikre, at forskerne har viden om disse retningslinjer.

6.2 Ansvarsfordeling

- i. **Alle involverede** bør værne om forskningens uvildighed og integritet.
- ii. **Forskerne** har ansvar for at sikre den videnskabelige kvalitet af leverancer til eksterne samarbejdspartnere, herunder deres videnskabelige indhold og grundlag. **Samarbejdspartneren** bør understøtte og respektere **forskerens** ansvar for kvalitetssikring og bør anerkende eventuel videnskabelig usikkerhed og inddrage denne loyalt i kommunikation af resultaterne.
- iii. **Forskerne** og **institutionerne** bør i fællesskab identificere områder i forskningssamarbejdet, hvor fælles aftaler er nødvendige, jf. 6.1, iii.
- iv. **Institutionerne** er ansvarlige for at kunne tilbyde de værktøjer og den støtte, der kræves for at indgå aftaler, som angivet ovenfor.
- v. **Institutionerne** har ved forskningssamarbejde – herunder internationalt samarbejde – ansvaret for at forebygge mulige sikkerhedsrisici såsom uetisk teknologianvendelse og spionage samt at værne om principperne for integritet i forskningen. **Forskerne** har ansvar for at følge institutionernes procedurer herfor.
- vi. Det er **institutionernes ledelsers** ansvar at sikre, at forskerne er bekendt med de udfordringer og risici, der potentielt kan opstå i forskningssamarbejde både nationalt og internationalt og for at udstikke rammerne for indgåelse af samarbejdsaftaler.
- vii. **Institutionerne** har ansvaret for at screene potentielle samarbejdspartnere – herunder udenlandske samarbejdspartnere – for at beslutte omfang, indhold og udbytte af forskningssamarbejde. **Forskerne** har ansvaret for at bidrage til viden om det specifikke forskningsprojekt, som samarbejdet vedrører.

7. Interessekonflikter

Ansvarlig forskningspraksis omfatter oplysning om alle potentielle interessekonflikter. På denne måde kan finansielle eller andre interesser vurderes på et informeret grundlag med henblik på at evaluere mulige påvirkninger af forskerens professionelle vurdering.

Definitioner

En *interessekonflikt* er en situation, hvor finansielle, politiske eller personlige interesser kan kompromittere eller påvirke uvildighed i den professionelle vurdering og udførelse af forskning.

7.1 Ansvarsområder

- i. Alle parter, der er involveret i den aktuelle forskning, bør oplyse enhver interessekonflikt.
- ii. Bedømmere af forskning og forskningsansøgninger (f.eks. redaktører og bedømmere), som har en interessekonflikt, bør trække sig fra enhver involvering i processen.
- iii. Alle parter, der er involveret i den aktuelle forskning, har et fælles ansvar for håndteringen af problemer i forbindelse med interessekonflikter.

7.2 Ansvarsfordeling

- i. **Forskerne** er ansvarlige for at oplyse relevante parter om alle potentielle og reelle interessekonflikter i relation til den forskning, de er involveret i, herunder bibeskæftigelse.
- ii. **Institutionerne** er ansvarlige for håndtering af interessekonflikter og sikring af, at alle interessekonflikter bliver håndteret korrekt. I denne sammenhæng bør institutionerne have en politik for håndtering af interessekonflikter, som omfatter oplysninger om:
 - a. Situationer, der udgør en interessekonflikt
 - b. Tilkendegivelse af interessekonflikter, herunder hvordan problemer med fortrolighed skal håndteres

III. Undervisning, oplæring og vejledning i integritet i forskning

Det danske kodeks for integritet i forskning skitserer grundlæggende principper for undervisning, oplæring og vejledning i integritet i forskning på institutionelt niveau.

Det er afgørende at fremme en integritetsbaseret forskningskultur for at sikre høj kvalitet og integritet i forskningen. I denne sammenhæng er undervisning, oplæring og vejledning nødvendigt for udviklingen og opretholdelsen af en kultur, der er baseret på integritet i forskning, og for etablering og sikring af basisviden om integritet i forskning blandt de parter, der er involveret i forskningen.

Det er vigtigt, at institutionerne tager ansvar for at sikre, at forskere under deres ledelse modtager relevant undervisning, oplæring og vejledning i principperne for integritet i forskning og ansvarlig forskningspraksis. Hovedformålet er at indarbejde aspekterne ved integritet i forskning i forskernes daglige arbejde og fremme en tanke- og arbejdsgang, der understøtter integritet i forskning.

1. Undervisning, oplæring og vejledning i principperne for integritet i forskning og ansvarlig forskningspraksis

Undervisning, oplæring og vejledning er centrale omdrejningspunkter for at styrke bevidstheden om integritet i forskning. En proaktiv og positiv tilgang vil understøtte udbredelsen af integritet i forskning.

Forskningsledere og vejledere har særligt vigtige roller i undervisningen, oplæringen og vejledningen i integritet i forskning.

Definitioner

Forskningsledere er personer med det overordnede professionelle akademiske ansvar for den forskning, der udføres.

Vejledere er erfarne forskere, der yder vejledning til studerende og mindre erfarne kollegaer.

1.1 Ansvarsområder

- i. Principperne for integritet i forskning og ansvarlig forskningspraksis bør indgå i alle forsknings-sammenhænge og være dybt forankret i hele forskningsprocessen.
- ii. Alle involverede parter i forskningsprocessen bør støtte og opretholde et miljø, der fremmer integritet i forskning, og hvor de fundamentale værdier i integritet i forskning fremhæves og praktiseres rutinemæssigt.
- iii. Undervisning, oplæring og vejledning i integritet i forskning bør omfatte:
 - a. Principper for integritet i forskning
 - b. Ansvarlig forskningspraksis, herunder forskningsdatamanagement
 - c. Regler og principper vedrørende forfatterskab
 - d. Forskningsfrihed og dens betydning
 - e. Principper og anbefalinger ved nationalt og internationalt forskningssamarbejde
 - f. Videnskabelig uredelighed og tvivlsom forskningspraksis, herunder procedurerne for håndtering af en mistanke
 - g. Relevant regulering
- iv. Bachelor- og kandidatuddannelser bør omfatte en introduktion til principperne for integritet i forskning og ansvarlig forskningspraksis.
- v. Teknisk og administrativt personale bør modtage specifik undervisning og oplæring i integritet i forskning.
- vi. Uddannelsesprogrammer for ph.d.-studerende og postdocs bør omfatte undervisning, oplæring og vejledning i integritet i forskning, herunder forskningsdatamanagement efter FAIR-principperne.
- vii. Forskningsledere og vejledere bør modtage undervisning og oplæring i integritet i forskning for at underbygge deres mentorroller som led i at understøtte en kultur, der er baseret på integritet i forskning.

1.2 Ansvarsfordeling

- i. **Forskningsledere** og **-vejledere** bør fungere som rollemodeller og forvalte forskning under deres ledelse i overensstemmelse med principperne for integritet i forskning og ansvarlig forskningspraksis.
- ii. **Forskningsledere** og **-vejledere** bør fremme en kultur, der er baseret på integritet i forskning, ansvarlig forskningspraksis og gensidig respekt.
- iii. **Vejledere** bør tage forholdsregler for at sikre, at den forskning, der udføres af forskere, forskningsstipendiater og studerende under deres vejledning, udføres i overensstemmelse med principperne for integritet i forskning og ansvarlig forskningspraksis.
- iv. **Institutionerne** er ansvarlige for at sikre, at alle medarbejdere (herunder gæsteforskere) og studerende, der er involveret i forskning, har tilstrækkelig viden om og modtager oplæring i principperne for integritet i forskning og ansvarlig forskningspraksis.

IV. Videnskabelig uredelighed og tvivlsom forskningspraksis

Lov om videnskabelig uredelighed m.v. fastlægger rammerne for håndtering af sager om videnskabelig uredelighed og tilfælde af tvivlsom forskningspraksis. Det danske kodeks for integritet i forskning fremlægger supplerende anbefalinger til håndtering af tvivlsom forskningspraksis.

Med henblik på at bevare tilliden til forskningen, herunder forskningssamfundets egen tillid til forskningen og offentlighedens opfattelse af forskningens troværdighed, er det vigtigt, at tilfælde af tvivlsom forskningspraksis og tilfælde af videnskabelig uredelighed bliver bragt frem og håndteret korrekt. Det danske kodeks for integritet i forskning indeholder principper og standarder for ansvarlig forskningspraksis, som bidrager til forståelsen af begrebet tvivlsom forskningspraksis.

Lov om videnskabelig uredelighed m.v. fastlægger, at den centrale, nationale uredelighedsmyndighed, Nævnet for Videnskabelig Uredelighed, behandler alle sager om videnskabelig uredelighed, mens tilfælde af tvivlsom forskningspraksis behandles på den involverede forskningsinstitution. Loven pålægger forskningsinstitutionerne at udarbejde retningslinjer for institutionens behandling af tilfælde af tvivlsom forskningspraksis. Retningslinjerne skal offentliggøres på den enkelte institutions hjemmeside.

Institutioner og forskere deler ansvaret for at håndtere og tage de nødvendige forholdsregler, når de oplever tvivlsom forskningspraksis.

I Appendiks 1 skitseres anbefalinger til institutionernes håndtering af tilfælde af tvivlsom forskningspraksis. De institutionelle systemer skal fungere parallelt med Nævnet for Videnskabelig Uredelighed. Anbefalingerne omfatter en række grundlæggende retningslinjer for håndtering af tilfælde af tvivlsom forskningspraksis i institutionelle systemer, mens implementeringen af specifikke processer påhviler den enkelte institution.

1. Tvivlsom forskningspraksis

For at sikre høj integritet i forskningen bør alle parter være opmærksomme på deres ansvar for at håndtere tilfælde af tvivlsom forskningspraksis. Institutioner og forskere bør således støtte initiativer til håndtering af tvivlsom forskningspraksis

Definitioner

Tvivlsom forskningspraksis er i lovens § 3, stk. 1, nr. 5 defineret som:

"Brud på alment anerkendte standarder for ansvarlig forskningspraksis, herunder standarderne i den danske kodeks for integritet i forskning og andre gældende institutionelle, nationale og internationale praksisser og retningslinjer for integritet i forskning".

1.1 Ansvarsområder

- i. Alle parter, der er involveret i forskningen, har del i ansvaret for at sikre, at en begrundet mistanke om tilfælde af tvivlsom forskningspraksis bliver fremlagt i god tro og håndteret korrekt.
- ii. Systemer til håndtering af disse sager bør være beskrevet præcist og være lettilgængelige.

1.2 Ansvarsfordeling

- i. **Forskere og institutioner** er ansvarlige for at etablere og opretholde et miljø, hvor det er acceptabelt i god tro at fremlægge en begrundet mistanke om tilfælde af tvivlsom forskningspraksis.
- ii. **Forskerne** er ansvarlige for at støtte håndteringen af en sådan mistanke.
- iii. **Institutionerne** er ansvarlige for at sikre, at der findes et system på institutionelt niveau til håndtering af en begrundet mistanke om tilfælde af tvivlsom forskningspraksis.
- iv. **Institutionerne** bør have en politik, der beskriver deres system til håndtering af mistanke om tilfælde af tvivlsom forskningspraksis, herunder:
 - a. Hvor og til hvem en person kan henvende sig for at få rådgivning om en begrundet mistanke om tilfælde af tvivlsom forskningspraksis
 - b. Den trinvise procedure til håndtering af sådanne mistanker
 - c. De mulige resultater af en undersøgelse
 - d. De sanktioner der kan pålægges på institutionelt niveau
 - e. Håndtering af mistanker der omfatter forskning eller personale fra andre institutioner, herunder udenlandske institutioner
 - f. Andre relevante oplysninger

Nævnet for Videnskabelig Uredelighed

Nævnet for Videnskabelig Uredelighed er en central og uafhængig myndighed nedsat i medfør af lov. Nævnet har til opgave at behandle sager om videnskabelig uredelighed i videnskabelige produkter. Videnskabelig uredelighed er i lovens § 3, stk. 1, nr. 1, defineret som:

"Videnskabelig uredelighed: Fabrikering, forfalskning og plagiering, som er begået forsætligt eller groft uagtsomt ved planlægning, gennemførelse eller rapportering af forskning."

Sager om videnskabelig uredelighed kan rejses af enhver ved anmeldelse indgivet til den forskningsinstitution, hvor forskningen er udført. Forskningsinstitutionen er forpligtet til at oversende sagen til nævnet, hvis der er begrundet mistanke om, at der foreligger videnskabelig uredelighed omfattet af nævnets kompetence.

Nævnet har også mulighed for at tage en sag op af egen drift.

Yderligere oplysninger om nævnet og nævnets kompetence findes på Uddannelses- og Forskningsstyrelsens hjemmeside ufsn.dk

Appendiks 1. Anbefalinger til håndtering af tvivlsom forskningspraksis

En hurtig og effektiv reaktion på en mistanke om tvivlsom forskningspraksis er nødvendig for at bevare den generelle tillid til forskningen, herunder det videnskabelige samfunds egen tro på forskningen og offentlighedens opfattelse af forskningens troværdighed.

Det påhviler forskningsinstitutionerne at udarbejde og offentliggøre retningslinjer for deres behandling af tvivlsom forskningspraksis, herunder oversendelse af sager, hvor der foreligger en begrundet mistanke om videnskabelig uredelighed til Nævnet for Videnskabelig Uredelighed.

Institutionelle systemer og procedurer bør som minimum omfatte nedenstående elementer for at sikre en sammenhængende og effektiv håndtering af en mistanke om tvivlsom forskningspraksis på institutionelt niveau.

1. Indledende rådgivning angående en mistanke om tvivlsom forskningspraksis

Enhver person med en begrundet mistanke om forekomsten af tvivlsom forskningspraksis bør have mulighed for at anmode om personlig, upartisk og professionel rådgivning angående mistanken, f.eks. via en "named person" eller lignende.

I tilfælde af en begrundet mistanke videregives sagen til nærmere undersøgelse i overensstemmelse med de institutionelle procedurer, og parterne i sagen informeres herom.

2. Undersøgelse af en begrundet mistanke

Ved håndtering og undersøgelser af en mistanke om tilfælde af tvivlsom forskningspraksis skal de generelle principper for offentlig myndighedsudøvelse og principperne neden for tages i betragtning⁷:

- De personer, der er involveret i håndteringen af mistanken og varetager undersøgelsen, skal være upartiske.
- Personer, der varetager undersøgelsen, anbefales at være i besiddelse af forskningsfaglige kompetencer inden for de specifikke forskningsområder og have omfattende viden om ansvarlig forskningspraksis. Hvis det er muligt, bør en eller flere af disse personer have tidligere erfaring med sager om videnskabelig uredelighed og/eller tvivlsom forskningspraksis.
- Anmeldelser, der udelukkende fremlægges i ond tro (som chikane), bør i sig selv betragtes som tvivlsom forskningspraksis.
- Sager afsluttes på effektiv vis, så ingen person er part i en undersøgelse i længere tid end strengt nødvendigt.

⁷ Anbefalingerne til institutionelle systemer med hensyn til håndtering af tilfælde af tvivlsom forskningspraksis fortolkes i overensstemmelse med dansk lovgivning, herunder dansk forvaltningsret angående status for parter i sagen, adgang til oplysninger osv.

Undersøgelsen skal afsluttes med en fastlæggelse af, om der forekommer tvivlsom forskningspraksis.

Hvis der er en begrundet mistanke om videnskabelig uredelighed, skal institutionen på det tidspunkt, hvor mistanken konstateres (og sagen i øvrigt indeholder de oplysninger angivet i lovens § 11, stk. 1), straks oversende sagen til behandling ved Nævnet for Videnskabelig Uredelighed⁸. En oversendelse til nævnet skal således ikke afvente, at der forinden er gennemført en undersøgelse af, om der foreligger tvivlsom forskningspraksis. Institutionen kan med fordel inden en eventuel oversendelse af sagen gå i dialog med nævnets sekretariat.

3. Konklusion på undersøgelse og sanktioner

Hvis den institutionelle undersøgelse konkluderer, at der forekommer tvivlsom forskningspraksis, påhviler det den eller de institutioner, hvor forskningen er blevet udført og/eller hvor forskeren er ansat, at pålægge relevante sanktioner.

⁸ Lov om videnskabelig uredelighed m.v. § 10, stk. 1, jf. § 11, stk. 1 samt § 10, stk. 3

Appendiks 2. Bibliografi

Det danske kodeks for integritet i forskning blev i 2014 udformet med inspiration fra forskellige initiativer fra de danske universiteter og sektorforskningsinstitutterne i Danmark og fra nedenstående liste over internationale initiativer og kilder, som i forbindelse med opdateringen af kodeks er udvidet med nye referencer

Australian Government/National Health and Medical Research Council/Australian Research Council (2007). [Australian Code for the Responsible Conduct of Research](#)

Canadian Institutes of Health Research (CIHR)/Natural Sciences and Engineering Research Council (NSERC)/Social Sciences and Humanities Research Council (SSHRC) (2011). [The Tri-Agency Framework: Responsible Conduct of Research](#)

European Research Council (ERC) (2012). [ERC Scientific Misconduct Strategy](#)

European Science Foundation (ESF)/All European Academies (ALLEA) (2011). [The European Code of Conduct for Research Integrity](#)

Finnish Advisory Board on Research Integrity (2012). [Responsible Conduct of Research and Procedures for Handling Allegations of Misconduct in Finland](#)

General Board of the Association of Universities (2005). Netherlands Code of Conduct for Scientific Practice – Principles of Good Scientific Teaching and Research

InterAcademy Council/Global Network of Science Academies (IAC/IAP) (2012). [Responsible Conduct in the Global Research Enterprise](#)

International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) (2013). Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals (Vancouver Guidelines)

Irish Universities Association (IUA) (2013). Draft Policy Statement on Ensuring Research Integrity in Ireland

Karolinska Institutet (2006). Guidelines for Documentation and Archiving of Computer Media Files in Research Project

Karolinska Institutet (2006). Guidelines for Planning, Conducting and Documenting Clinical and Epidemiological Research

Karolinska Institutet (2006). Guidelines for Planning, Conducting and Documenting Experimental Research

National Science Foundation (NSF) USA (1996). [PART 689—RESEARCH MISCONDUCT](#)

OECD Global Science Forum (2009). [Investigating Research Misconduct Allegations in International Collaborative Research Projects](#)

Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences (2013). [Responsible Research Data Management and the Prevention of Scientific Misconduct](#)

The Office of Science and Technology Policy (OSTP) USA (2000). [Federal Research Misconduct Policy](#) DOCID:fr06de00-72

UK Research Councils (RCUK) (2013). [RCUK Policy and Guidelines on Governance of Good Research Conduct](#)

UK Research Integrity Office (UKRIO) (2009). Code of Practice for Research – Promoting good Practice and preventing Misconduct

UK Research Integrity Office (UKRIO) (2008). [Procedures for the Investigation of Misconduct in Research](#)

Universities UK (UUK (2012). [The Concordat to Support Research Integrity](#)

U.S. Department of Health and Human Services (HHS) (2005). [Public Health Service Policies on Research Misconduct](#)

World Conferences on Research Integrity (2010). [Singapore Statement on Research Integrity](#)

World Conferences on Research Integrity (2013). [Montreal Statement on Research Integrity in Cross-Boundary Research Collaborations](#)

Vetenskapsrådet (2006). Good Research Practice – What is it?: ISBN: 91-7307-086-6

I opdateringen af kodeks er følgende tilføjet bibliografien:

All European Academies (ALLEA) (Rev. 2023). [The European Code of Conduct for Research Integrity](#)

Andersen, Mortensen and Rosenmeier (Red. 2022). Djøf Forlag. [Forskningsfrihed – Hvad med juraen?](#)

Association of Universities in the Netherlands, et al. (2018). [Netherlands Code of Conduct for Research Integrity](#)

Council of the European Union (2022). [Council Conclusions on Principles and Values for International Cooperation in Research and Innovation](#)

Council of the European Union (2021). [Pact for Research and Innovation in Europe](#)

Council of the European Union (2016). [The Transition towards an Open Science System: Council Conclusions \(adopted on 27/05/2016\)](#)

Danish e-Infrastructure Cooperation (DeiC) (2021). [National Strategi for Data Management baseret på FAIR-principper](#)

Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd (2020). [Forskningsfrihed: Nødvendighed og forpligtelse, DFIRbrief18](#)

Danske Universiteter (2021). [Principper og anbefalinger for forskningsbaseret samarbejde og rådgivning](#)

Det Kongelige Danske Videnskaberne Selskab (2021). [Ledelse og styring af danske universiteter – i international sammenligning](#)

Deutsche Forschungsgemeinschaft (2014). [Wissenschaftsfreiheit und Wissenschaftsverantwortung. Empfehlungen zum Umgang mit sicherheitsrelevanter Forschung](#)

Europa-Kommissionen (2018). [Europa-Kommissionens henstilling \(EU\) 2018/790 af 25. april 2018 om adgang til og bevaring af videnskabelig information](#)

European Union (2020). [Bonn Declaration on Freedom of Scientific Research, Ministerial Conference on the European Research Area, 20 October 2020, Bonn](#)

European Union (2024). [Living Guidelines on the Responsible Use of Generative AI in Research](#) European Research Area Forum (ERA)

European Union (2024). [Ministerial Statement: Principles and Values for International Cooperation in Research and Innovation. Ministerial Conference, 16 February 2024, Brussels](#)

GO Fair (2016). [The FAIR Guiding Principles for Scientific Data Management and Stewardship](#)

Hubble, S. & Lewis, J. (2021). [Freedom of Speech in Universities \(Research Briefing No. 9143\). House of Commons Library](#)

International Committee of Medical Journal Editors (Rev. 2024). [Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing, and Publication of Scholarly Work in Medical Journals \(Vancouver Guidelines\)](#)

Kierulf, A. et. al (2022). [Akademisk Ytringsfrihet – God ytringskultur bygges nedenfra, hver dag. Norges Offentlige Utredninger](#)

[Marseilles Declaration on International Cooperation in Research and Innovation \(2022\)](#)

OECD (2025). [Recommendations of the Council on International Co-operation in Science and Technology, OECD Legal Instruments OECD/LEGAL/0237](#)

Politiets Efterretningstjeneste (2021). [Er jeres forskning i fare? – Gode råd til forskere og medarbejdere om håndtering af udenlandsk indblanding og spionage](#)

Politiets Efterretningstjeneste (2022). [Vurdering af spionagetruslen mod Danmark](#)

Research Integrity National Forum (2022). [Framework to Enhance Research Integrity in Research Collaborations Research](#)

Retsinformation (2017). [Lov om videnskabelig uredelighed m.v. Lov. Nr. 383 af 26/04/2017](#)

Retsinformation (2021). [PSI-loven. Bekendtgørelse af lov om videreanvendelse af den offentlige sektors informationer LBK nr. 1764 af 26/08/2021](#)

Udvalg om retningslinjer for internationalt forsknings- og innovationssamarbejde, Uddannelses- og Forskningsministeriet (2022). [Retningslinjer for internationalt forsknings- og innovationssamarbejde](#)

UNESCO (2023). [Guidance for Generative AI in Education and Research UNESCO Education 2030](#)

UNESCO (1997). [Recommendation Concerning the Status of Higher-Education Teaching Personnel](#)

UNESCO (2017). [Recommendation on Science and Scientific Researchers: SHS/BIO/PI/2017/3 Rev.](#)

Appendiks 3. Fokus for opdatering af kodeks samt medlemmer af udvalget

Fokus for opdateringen af det danske kodeks for integritet i forskning.

Siden udgivelsen af kodeks i 2014 har nye tendenser i forskningsverdenen nødvendiggjort en opdatering. Uddannelses- og Forskningsministeriet nedsatte derfor Udvalg for opdatering af det danske kodeks for integritet i forskningen i starten af 2024. Udvalget har afholdt fem møder, heraf fire møder i 2024, samt et afsluttende møde i 2025. Udvalget har i sit opdateringsarbejde taget bestik af nye udviklinger og retningslinjer inden for særligt fem fokuspunkter: (1) forskningssamarbejde og -rådgivning, (2) internationalt samarbejde og sikkerhedsrisici, (3) Open Science, herunder FAIR-forskningsdata, Open Access og Citizen Science, (4) forskningsfrihed og (5) kunstig intelligens (AI).

Medlemmer af udvalget

Der er 22 medlemmer, heraf en forperson og én observatør af udvalget. Udvalget består af repræsentanter fra danske uddannelsesinstitutioner med forskningsaktivitet, fonde samt øvrige relevante organisationer med forskningsinteresser:

Alan Irwin, professor, udpeget af Videnskabernes Selskab

Anne-Marie Engel, chief scientific officer i LEO Fondet, repræsentant for de private fonde

Anne-Mette Hvas, dekan, udpeget af Aarhus Universitet

Annemarie Falktoft, vicedirektør, Uddannelses- og Forskningsstyrelsen (forperson)

Benjamin Dante, ph.d.-studerende, udpeget af PAND - Ph.d. Association Network of Denmark

Børge Lindberg, investment officer, udpeget af Innovationsfonden

David Dreyer Lassen, rektor, udpeget af Københavns Universitet (og til femte møde vicedirektør Kim Brinckmann)

Iben Fonnesberg-Schmidt, viceinstitutleder, udpeget af Aalborg Universitet

Jesper von Seelen, forskningschef, udpeget af Danske Professionshøjskoler

Jonas L. Pedersen, chefkonsulent, udpeget af Danske Universiteter (observatør)

Klaus Petersen, professor, udpeget af Danmarks Frie Forskningsfond (DFF)

Klemens Kappel, professor og nævnsmedlem, udpeget af Nævnet for Videnskabelig Uredelighed

Kristin B. Munksgaard, prodekan, udpeget af Syddansk Universitet

Lone Malmberg, institutleder, udpeget af IT-Universitetet (og til femte møde forskningschef Morten Hjeltholt)

Lotte Jensen, direktør, udpeget af Sektorforskningens Direktørkollegium (SEDIRK)

Marie Birk Jørgensen, chef for forskning, karriere og relationer, udpeget af Danske Erhvervsakademier

Mathias Wullum Nielsen, lektor, udpeget af Det Unge Akademi

Morten Andreasen, chefkonsulent, udpeget af Danmarks Grundforskningsfond

Nicolaj Tofte Brenneche, chef for forskningsadministrationen, udpeget af De Kunstneriske og Kulturelle Uddannelser

Peter Kjær, prorektor, udpeget af Roskilde Universitet

Rasmus Larsen, prorektor, udpeget af Danmarks Tekniske Universitet

Søren Hvidkjær, forskningsdekan, udpeget af Copenhagen Business School

Sekretariat ved Uddannelses- og Forskningsstyrelsens kontor for Forskning og EU:

Ditte Mesick, områdeleder

Hanne-Louise Kirkegaard, chefkonsulent

Naimah Hussain, specialkonsulent

Appendiks 4. Ordliste

Armslængdeprincip	En klar og entydig afgrænsning af, hvilke opgaver der påhviler hver part i et samarbejde. Armslængde foreligger, når hver part overlades det fulde ansvar for at udføre egne opgaver ⁹ .
Bevaring	Bevaring henviser til de langsigtede tiltag for at sikre, at dataene forbliver intakte, tilgængelige og brugbare over tid. Dette kan inkludere arkivering af data, anvendelse af sikre formater, dokumentation og sikring af, at dataene er korrekt organiseret og beskyttet mod tab eller forældelse.
Citizen Science	Citizen Science omfatter en række forskellige aktiviteter, projekter og netværk, der samler forskere og frivillige borgere om et eller flere fælles mål. På dansk bruges også betegnelserne borgervidenskab, borgerforskning eller medborgerforskning ¹⁰ .
Dataansvarlig	Den dataansvarlige er en fysisk eller juridisk person, en offentlig myndighed, en institution eller et andet organ, der alene eller sammen med andre afgør, til hvilke formål og med hvilke hjælpemidler, der må foretages behandling af personoplysninger ¹¹ .
Databehandler	En databehandler er den, der behandler personoplysninger på vegne af den dataansvarlige – altså efter en instruks fra den dataansvarlige ¹² .
Datamanagementplan (DMP)	En plan der typisk udarbejdes ved projektstart og beskriver de handlinger, der skal udføres for at indsamle, bearbejde, lagre, sikre, dele, bevare og eventuelt genbruge forskningsdata i et forskningsprojekt. En DMP er et redskab til at afstemme forventningerne mellem forskerne, og den er i stigende grad et krav fra bevillingsgivere og institutioner. Forskerne kan udforme deres egen plan eller bruge eksisterende skabeloner, f.eks. fra deres bevillingsgiver eller institution ¹³ .
Datasæt	En struktureret samling af forskningsdata ¹⁴ .
Emnebaseret datasamling	En samling af data, der er organiseret og tilgængeliggjort baseret på specifikke forskningsområder eller emner. Disse datasamlinger er ofte mere specialiserede og fokuserer på at samle data inden for et bestemt forskningsfelt, hvilket gør dem særligt nyttige for forskere, der arbejder inden for dette område.

- ⁹ Danske Universiteter (2021). Principper og anbefalinger for forskningsbaseret samarbejde og rådgivning, side 34
- ¹⁰ Torben Esbo Agergaard, Gitte Kragh og Kristian Hvidtfelt Nielsen (2020). Citizen Science i Danmark Projekter, litteratur og aktører
- ¹¹ Databeskyttelsesforordningen, artikel 4, nr. 7.
- ¹² Do.
- ¹³ Københavns Universitet (2022). Politik for forskningsdatamanagement, side 9
- ¹⁴ Do.

FAIR-principper

En række vejledende principper til at gøre forskningsdata Findable, Accessible, Interoperable og Reusable (Wilkinson et al., 2016, DOI: 10.1038/sdata.2016.18). Forskerne skal følge FAIR-principperne, når data skal deles med andre inden for rammerne af deres forskningsområder ('så FAIR som muligt'). Dette vil bidrage til at maksimere genbrug af data på tværs af tekniske, geografiske og faglige grænser, fremme forskningssamarbejde samt have en positiv indvirkning på forskningens nytteværdi.

F for Findable: sikre søgbar evidens for, at et datasæt findes, også når datasættet ikke er direkte tilgængeligt.

A for Accessible: oplyse om, hvordan der kan gives adgang til datasæt, som kan deles gennem data repositorier eller på anden vis.

I for Interoperable: så vidt muligt anvende fælles standarder og/eller vokabularer til filformater, metadata og datadokumentation, så andre kan åbne datasættene, arbejde med dem og kombinere med data fra lignende projekter.

R for Reusable: tilvejebringe de nødvendige oplysninger, således at det fremgår klart, i hvilken sammenhæng et datasæt er udarbejdet, og at vilkårene for genbrug ligeledes fremgår¹⁵.

Finansieringskilder	Fonde, offentlige institutioner eller virksomheder, der finansierer forskning.
Forsker	En person, der er ph.d.-studerende, har en ph.d.-grad eller har tilsvarende eller højere kvalifikationer ¹⁶ .
Forskningsfrihed	Retten til frit at definere forskningsmæssige problemstillinger, vælge og udvikle teorier, indsamle empiriske data og anvende relevante faglige metoder, at sætte spørgsmålstejn ved udbredt og anerkendt viden samt frembringe nye idéer. Dette inkluderer retten til åbent at dele, formidle og publicere forskningsresultater, også gennem træning og undervisning ¹⁷ .
Forskningsleder	Forskningsledere er personer med det overordnede professionelle akademiske ansvar for den forskning, der udføres.
Forskningssamarbejde	Forskningssamarbejde er forskning baseret på tværfagligt, tværinstitutionelt og/eller internationalt samarbejde.
Forskningsdata	Forskningsdata omfatter alt materiale, herunder primært materiale og data, som ligger til grund for forskningen.
Forskningsdatamanagement	En fælles betegnelse for planlægning, indsamling, bearbejdning, opbevaring, sikring, deling og arkivering af primært materiale og forskningsdata ¹⁸ .
Forskningsfinansierende instanser	Fonde, offentlige institutioner eller virksomheder, der finansierer forskning.
Forskningsresultater	Konklusioner på baggrund af forskningsdata ¹⁹ .
Institutionel datasamling	Data indsamlet og opbevaret af en specifik institution, typisk en forskningsinstitution eller universitet. Disse data er generelt produceret gennem institutionens egne forskningsaktiviteter og opbevares i institutionens eget repository (databaser eller datalagre).

¹⁵ Københavns Universitet (2022). Politik for forskningsdatamanagement, side 9

¹⁶ Lov om videnskabelig uredelighed m.v. (LOV nr. 383 af 26/04/2017)

¹⁷ Bonn Declaration on Freedom of Scientific Research (2020)

¹⁸ Københavns Universitet (2022). Politik for forskningsdatamanagement, side 10

¹⁹ Do.

Interessekonflikt	En interessekonflikt er en situation, hvor finansielle, politiske eller personlige interesser kan kompromittere eller påvirke uvildighed i den professionelle vurdering og udførelse af forskning.
Kunstig intelligens (AI)	Kunstig intelligens (AI) er systemer baseret på algoritmer, der ved at analysere og finde mønstre i data kan identificere løsninger eller generere svar på forespørgsler. Nogle systemer (ofte kaldet generativ AI) kan generere svar på forespørgsler uafhængigt af, hvilket område der er tale om. Teknologien kan tilpasse sin adfærd ved at observere, hvordan omgivelserne påvirkes af de løsninger og svar, den tidligere har produceret ²⁰ .
Lagring	Lagring refererer til den umiddelbare og aktive handling af at gemme data på en fysisk eller digital enhed (f.eks. harddiske, servere eller cloud-tjenester). Det handler om at sikre, at dataene er tilgængelige for brug, analyse og videre bearbejdning under forskningsprocessen.
Metadata	Data som beskriver andre data: identifikation, beskrivelse/dokumentation, tilblivelseshistorie, licens m.m. ²¹
Named person	En named person kan være en person, der har til opgave at rådgive medarbejdere, som ønsker vejledning om videnskabelig uredelighed og tvivlsom forskningspraksis.
Open Access	Fri, digital adgang for alle via internettet til videnskabelige artikler og conferencebidrag i tidsskrifter og proceedings med ISSN (International Standard Serial Number) ²² .
Open Science	Ifølge UNESCO's anbefaling vedr. Open Science er åben videnskab et sæt principper og praksisser, der har til formål at gøre videnskabelig forskning fra alle områder tilgængelig for alle til gavn for både forskere og samfundet som helhed. Anbefalingen sigter ikke kun mod at sikre, at videnskabelig viden er tilgængelig, men også at produktionen af denne viden selv er inkluderende, retfærdig og bæredygtig ²³ .
PID (Persistent Identifier)	En langvarig reference til et dokument, en fil, en webside eller et andet objekt. I sammenhæng med FAIR-data er en Persistent Identifier et ubrydeligt og aktivt link, der er forbundet med et digitalt objekt på internettet. Eksempler på Persistent Identifiers er Digital Object Identifiers (DOI'er), der typisk bruges til tidsskriftartikler og datasæt, og Open Researcher og Contributor ID'er (ORCID'er) til at identificere forfattere af videnskabeligt arbejde ²⁴ .
Persondata	Oplysninger om personer, som kan identificeres direkte eller indirekte ved hjælp af disse data. F.eks. billeder, navne eller oplysning om CPR-nummer og/eller økonomiske, sociale, kulturelle, fysiske, fysiologiske eller mentale karakteristika ²⁵ .
Personoplysninger	En personoplysning er enhver form for information, der kan henføres til en bestemt person, også selv om personen kun kan identificeres, hvis oplysningen kombineres med andre oplysninger ²⁶ .
Primært materiale	Primært materiale er ethvert materiale (f.eks. biologisk materiale, laboratorienotesbøger, interviews, tekster og litteratur, digitale rådata, registreringer og andre dokumenter, herunder computerkode, audio- og videooptagelser), der udgør grundlaget for forskningen.

²⁰ Digitaliseringsstyrelsens hjemmeside

²¹ DeiC (2021). National Strategi for Data Management baseret på FAIR, side 22

²² Uddannelses- og Forskningsministeriet (2018). Danmarks Nationale Strategi for Open Access

²³ UNESCO (2021). Recommendation on Open Science

²⁴ Københavns Universitet (2022). Politik for forskningsdatamanagement, side 11

²⁵ Do.

²⁶ Datatilsynets hjemmeside

PSI-lov	Lovens formål er at etablere ensartede minimumsregler for kommerciel og ikkekommerciel videreanvendelse af dokumenter og datasamlinger, som offentlige myndigheder er i besiddelse af ²⁷ .
Rekvireret forskning	Rekvireret forskning er en samarbejdskategori for en bestemt type af forskningsbaseret samarbejde. Rekvireret forskning kan omfatte kontraktforskning, udviklingsopgaver og forskningsbaseret rådgivning uden central forskningsmæssig interesse for universitetet ²⁸ .
Respekt	Anerkendelse af nogens eller nogets værdi, status, vigtighed, rettighed el.lign. ²⁹
Tvivlsom forskningspraksis	Brud på alment anerkendte standarder for ansvarlig forskningspraksis, herunder standarderne i det danske kodeks for integritet i forskning og andre gældende institutionelle, nationale og internationale praksisser og retningslinjer for integritet i forskning ³⁰ .
Vejleder	Erfarne forskere der yder vejledning til studerende og mindre erfarne kollegaer.
Videnskabelige produkter	Et produkt frembragt ved anvendelse af videnskabelige metoder som led i forskning, herunder ansøgninger om forskningsmidler.
Videnskabelig uredelighed	Fabrikering, forfalskning og plagiering, som er begået forsætligt eller groft uagtsomt ved planlægning, gennemførelse eller rapportering af forskning ³¹ .

²⁷ PSI-loven (LBK nr. 1764 af 26/08/2021)

²⁸ Danske Universiteter (2021). Principper og anbefalinger for forskningsbaseret samarbejde og rådgivning

²⁹ Den Danske Ordbog

³⁰ Lov om videnskabelig uredelighed m.v. (LOV nr. 383 af 26/04/2017)

³¹ Do.

